

Villkor för Friplan

Gäller från 2010-01-01

Villkor för Friplan

Gäller från 2010-01-01

Innehåll

1 Begrepp i försäkringsvillkoren	3	6.6 Ändring av pensionsförsäkring.....	14
1.1 Pensionsplan.....	3	7 Kapitalförsäkringar	15
1.2 Försäkringstagare.....	3	7.1 Efterlevandekapital – privatägd	
1.3 Försäkrad.....	3	kapitalförsäkring.....	15
1.4 Förmånstagare.....	3	7.2 Sjukkapital – privatägd kapitalförsäkring.....	15
1.5 Prisbasbeloppet.....	3	7.3 Olycksfall – privatägd kapitalförsäkring.....	16
2 Försäkringsavtalet	3	7.3.1 Giltighet.....	16
2.1 Försäkringsgivare.....	3	7.3.2 Olycksfallskapital.....	16
2.2 Allmänt om försäkringsavtalet.....	3	7.3.3 Kostnadsersättningar.....	17
2.3 Rätt att förfoga över försäkringar		7.4 Affärskapital – företagsägd	
i pensionsplanen.....	4	kapitalförsäkring.....	18
2.4 När pensionsplanen börjar gälla.....	4	7.5 Ändring av kapitalförsäkring.....	18
2.5 Oriktiga uppgifter.....	5	8 Fortsättningsförsäkring	19
2.6 Informationsplikt.....	5	9 Efterskydd	19
2.7 Risk- och hälsoprövning.....	5	10 Betalningsbefrielse	19
2.8 Tjänstledighet.....	5	11 Undantag i försäkringsavtalet	19
3 Inbetalningar	5	11.1 Begränsning för vissa sjukdomar	
3.1 Beräkning av inbetalningens storlek.....	5	och besvär.....	19
3.2 Första inbetalningen.....	6	11.2 Själv mord.....	20
3.3 Förnyelseinbetalning.....	6	11.3 Flygning.....	20
3.4 Placering av inbetalning.....	6	11.4 Sport och idrott.....	20
3.5 Utebliven inbetalning.....	6	11.5 Vistelse utanför Norden.....	20
3.6 Inbetalning upphör permanent – fribrev.....	7	11.6 Krigsförhållanden i Sverige.....	20
3.7 Möjlighet att återuppta pensionsplanen.....	7	11.7 Deltagande i krig eller i politiska	
3.8 Ofullständig betalningshandling.....	7	oroligheter utanför Sverige.....	21
3.9 Återbetalning av gjord inbetalning.....	7	11.8 Vistelse utanför Sverige vid krig eller	
4 Förvaltningsformer	7	krigsliknande politiska oroligheter.....	21
4.1 Förvaltningsformer i ålderspensionen.....	7	11.9 Atomkärnprocess.....	21
4.2 Traditionell förvaltning.....	8	11.10 Terroristhandling.....	21
4.3 Nya Världen-förvaltning.....	8	12 Utbetalning från försäkring	21
4.4 Fondförvaltning.....	9	12.1 Bestämmelser för utbetalning	
5 Flytträtt	10	av ålderspension med eller utan	
5.1 Allmänt.....	10	återbetalningsskydd.....	21
5.2 Flytt till Länsförsäkringar.....	11	12.2 Utbetalningssätt.....	21
5.3 Flytt från och inom Länsförsäkringar.....	11	12.3 Åtgärder för utbetalning vid dödsfall,	
5.4 Försäkringens värde vid flytt.....	11	sjukdom och olycksfallsskada.....	21
5.5 Placering av försäkringskapital.....	11	12.4 Preskriptionsregler.....	22
6 Pensionsförsäkringar	11	12.5 Tidpunkt för utbetalning och	
6.1 Förmånstagare till pensionsförsäkring.....	12	räntebestämmelser.....	22
6.2 Ålderspension.....	12	13 Begränsningar i Länsförsäkringars ansvar	22
6.3 Ålderspension med återbetalningsskydd.....	12	14 Behandling av personuppgifter	22
6.4 Familjepension.....	13	15 Gemensamt skadeanmälningssystem (GSR)	23
6.5 Sjukförsäkring.....	13	16 Vart man kan vända sig om man är missnöjd	
		med Länsförsäkringars bedömning.....	23

1 Begrepp i försäkringsvillkoren

1.1 Pensionsplan

En pensionsplan kan innehålla en eller flera försäkringar med samma person som försäkrad i samtliga försäkringar. Den försäkrade kan omfattas av en eller flera pensionsplaner. Ålderspension är en pensionsförsäkring med sparande och är obligatorisk i varje pensionsplan. Därutöver kan pensionsförsäkringarna familjepension och sjukförsäkring samt en eller flera av kapitalförsäkringarna olycksfall, sjuk-, efterlevande- och affärskapital ingå. Pensionsförsäkringarna och kapitalförsäkringarna kan omfattas av rätt till betalningsbefrielse vid arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfallsskada. Återbetalningsskydd, familjepension, sjukförsäkring, olycksfall, sjuk-, efterlevande- och affärskapital samt betalningsbefrielse utgör ett försäkringsskydd för försäkringstagaren och/eller den försäkrade.

För att sjukförsäkring och sjukkapital ska kunna ingå i en pensionsplan måste även betalningsbefrielse ingå. Sjukkapital förutsätter dessutom att även olycksfall ingår i pensionsplanen.

Den försäkrades arbetsgivare är försäkringstagare till pensionsförsäkringarna i en pensionsplan. Den försäkrade är försäkringstagare till privatägda kapitalförsäkringar och bekostar dessa själv. Efterlevandekapital kan ägas av annan fysisk person än den försäkrade. Om den försäkrade är näringsidkare är den försäkrade försäkringstagare till pensionsförsäkringarna i pensionsplanen.

1.2 Försäkringstagare

Försäkringstagare är den som ingår avtal om försäkring med Länsförsäkringar och som är ägare till försäkring som ingår i en pensionsplan. Övergår äganderätten till annan, betraktas denne därefter som försäkringstagare.

1.3 Försäkrad

Försäkrad är den person på vars liv eller hälsa försäkringen gäller.

1.4 Förmånstagare

Förmånstagare är den som försäkringsbelopp och/eller pension ska utbetalas till enligt förmånstagarförordnande.

1.5 Prisbasbeloppet

Prisbasbeloppet regleras enligt lagen om allmän försäkring och fastställs av regeringen varje år. Prisbasbeloppet är knutet till konsumentprisindex och förändras i takt med den allmänna prisnivån.

2 Försäkringsavtalet

2.1 Försäkringsgivare

Försäkringsgivare är Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ), org. nr 516401-6627, avseende traditionell förvaltning och Nya Världen-förvaltning samt Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ), org. nr 516401-8219, avseende försäkringar med fondförvaltning. Styrelsens säte för båda bolagen är i Stockholm. Fortsättningsvis kallas försäkringsgivarna Länsförsäkringar.

2.2 Allmänt om försäkringsavtalet

Avtal om försäkringar inom Friplan ingås mellan Länsförsäkringar och respektive försäkringstagare. Försäkringstagaren till ålderspensionen i pensionsplanen bestämmer avtalstidpunkt för alla försäkringar i planen.

Vid flytt av försäkringskapitalet till annan försäkringsgivare eller till annan pensionsförsäkring hos Länsförsäkringar upphör samtliga försäkringar i en pensionsplan.

Avtalet gäller till kalenderårets slut varefter det automatiskt förlängs ett kalenderår i sänder. Uppsägning av avtalet kan ske av Länsförsäkringar senast den första oktober och avtalet upphör då vid utgången av det kalenderår det sägs upp. Vid en sådan uppsägning upphör dessa villkor att gälla om inte Länsförsäkringar meddelar annat. Ändringar på grund av tvingande lagstiftning träder i kraft oberoende av uppsägning.

Länsförsäkringar har rätt att under försäkringstiden ändra dessa försäkringsvillkor och försäkringsavtalet i övrigt om detta är nödvändigt på grund av ändrad lagstiftning, myndigheters föreskrifter eller ändrad rättstillämpning. Länsförsäkringar har även rätt att ändra försäkringsvillkoren om ändringen behövs med hänsyn till försäkringens art eller annan särskild omständighet. En ändring kan inte försämra de garanterade åtagandena som följer av försäkringsavtalet.

En ändring av försäkringsvillkoren träder i kraft en månad efter det att Länsförsäkringar informerat om ändringen eller vid den tidpunkt som följer av lag. En ändring som kan ses som obetydlig eller kan anses vara till fördel för försäkringstagarna kan genomföras utan särskild information.

Om den försäkrades pensionsmedförande lön eller inkomst av näringsverksamhet sänks under försäkringstiden, har Länsförsäkringar rätt att minska avtalat försäkringsbelopp som kan komma att utbetalas med anledning av sjukdom eller dödsfall i enlighet med var tids gällande villkor.

För försäkring i pensionsplanen gäller vad som anges i offert och ansökningshandlingar, i dessa villkor, i försäkringsbeskedet och i tillhörande handlingar, i lagen om försäkringsavtal, i försäkringsrörelselagen och i allmän lag i övrigt. Svensk lag gäller för försäkringsavtalen.

Pensionsförsäkringarna i Friplan uppfyller de villkor som enligt inkomstskattelagen gäller för pensionsförsäkring. Detta innebär bland annat att kontrolluppgift kommer att lämnas i enlighet med lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Försäkringarna i pensionsplanen grundar sig på de uppgifter som försäkringstagare och/eller den försäkrade lämnar till Länsförsäkringar.

Anmäld pensionsmedförande lön och inkomst av näringsverksamhet utgör grund för bestämning av försäkringsbelopp som utbetalas med anledning av sjukdom och dödsfall.

Om ett försäkringsavtal medför särskilda kostnader vid utbetalning via utbetalningskort eller utbetalning till utlandet för Länsförsäkringar, har Länsförsäkringar rätt att ta ut en avgift.

När försäkring i pensionsplanen tecknas, kan försäkringstagare ångra sig inom 30 dagar från det att försäkringsbeskedet har utfärdats. Genom att ringa eller skriva till Länsförsäkringar kan försäkring sägas upp. Det belopp som utbetalas är det lägsta av gjord inbetalning och försäkringskapitalet. Länsförsäkringar har rätt att ta ut en avgift för administration. Särskilda bestämmelser om ångerrätt finns även i distans- och hemförsäljningslagen.

En försäkringstagares ångerrätt kan vara begränsad genom bestämmelser i kollektivavtal.

2.3 Rätt att förfoga över försäkringar i pensionsplanen

Försäkringstagaren har rätt att förfoga över sin försäkring.

Den anställde/försäkrade eller den före detta anställde kan, om inte arbetsgivaren bestämt annat, för tjänstepensionsförsäkringarna

- ändra förmånstagarförordnande till återbetalningsskydd och/eller familjepension
- utnyttja familjeoption (övergångsrätt) som inte påverkar inbetalningens storlek
- överlåta äganderätten till tjänstepensionsförsäkringarna i pensionsplanen till ny arbetsgivare i samband med anställningens upphörande om inget annat överenskommit
- byta fonder i försäkring med fondförvaltning
- byta förvaltningsform för kommande inbetalningar och

- ändra utbetalningsvillkor om så är möjligt.

Efter den försäkrades död har förmånstagare till försäkring med fondförvaltning rätt att byta fonder. Om utbetalning görs till flera förmånstagare, krävs att dessa är överens om ändringen.

Förmånstagare har inte rätt att flytta försäkringskapital från eller inom Länsförsäkringar.

Efter den försäkrades död får förmånstagarförordnandet inte ändras.

2.4 När pensionsplanen börjar gälla

Försäkringarna i pensionsplanen börjar gälla dagen efter den dag då försäkringstagare och den försäkrade, om individuella val görs, ansökte om försäkringar i pensionsplanen. För att ansökan ska anses ha gjorts krävs att underskriven ansökningshandling har

- lämnats för befordran med post eller
- lämnats till behörig företrädare för Länsförsäkringar.

En förutsättning för att försäkringarna i pensionsplanen ska börja gälla är att ansökningshandlingarna är fullständiga och att försäkringarna kan beviljas med normal inbetalning och utan förbehåll enligt tillämpade riskbedömningsregler.

Försäkringar i pensionsplanen gäller från senare tidpunkt om detta särskilt har avtalats.

Om försäkring i pensionsplanen tecknas med engångsinbetalning, börjar försäkringen gälla den dag inbetalning görs.

Om en försäkring i pensionsplanen endast kan beviljas mot förhöjd inbetalning eller med särskilda förbehåll, börjar försäkringen gälla när försäkringstagaren erbjudits och accepterat försäkringen på dessa villkor.

Länsförsäkringars ansvar vid dödsfall och olycksfall påverkas inte av förhöjd inbetalning eller särskilda villkor som enbart avser betalningsbefrielse, sjukförsäkring och sjukkapital.

Om Länsförsäkringar enligt vid var tidpunkt tillämpade regler ska återförsäkra viss del av en försäkring, börjar försäkringen gälla i denna del när återförsäkringen börjar gälla.

Reglerna ovan gäller även vid utökning av försäkring i befintlig pensionsplan.

I samband med att avtal om pensionsplan ingås, ger arbetsgivaren varje anställd rätt att göra individuella val avseende ålderspensionen, vilket innebär val av och eventuell fördelning mellan förvaltningsformer samt val av fonder och om återbetalningsskydd och/eller familjepension ska ingå. Arbetsgivaren kan förbehålla sig rätten att själv göra dessa individuella val.

2.5 Oriktiga uppgifter

Har oriktiga eller ofullständiga uppgifter lämnats kan det medföra att försäkringarna i pensionsplanen helt eller delvis inte gäller. Försäkringsavtal kan förklaras ogiltigt eller försäkringsskydd kan komma att minskas till den nivå och omfattning det skulle ha haft med hänsyn till gjorda inbetalningar, om riktiga och fullständiga uppgifter lämnats.

Om försäkringstagaren eller den försäkrade lämnar en oriktig uppgift om den försäkrades arbetsinkomst eller sjukförmåner, se vad som gäller vid Överförsäkring under punkt 6.5.

2.6 Informationsplikt

Försäkringstagare/arbetsgivare ansvarar för att till Länsförsäkringar anmäla

- korrekt pensionsmedförande lön eller inkomst
- uppgift om vid var tid korrekt antal anslutna vid nyanställning och när anställd slutar sin anställning
- arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall
- den försäkrades dödsfall
- ändring av försäkring och
- annan förändring som kan påverka försäkringsskyddet.

Vid försummelse från försäkringstagares sida att anmäla ovanstående förändringar, börjar dessa gälla i enlighet med de allmänna reglerna för när pensionsplanen börjar gälla (se 2.4 ovan).

Har den anställde redan avlidit eller blivit arbetsoförmögen när anmälan om nyteckning av försäkring i pensionsplanen eller höjning av försäkringsbelopp görs, är Länsförsäkringar fritt från ansvar.

2.7 Risk- och hälsoprövning

För prövning av ansökan om försäkring eller höjning av försäkringsbelopp och pension har Länsförsäkringar rätt att fordra uppgifter om den försäkrades hälsotillstånd, hämta information om företagets och den försäkrades ekonomiska situation samt andra förhållanden som kan påverka Länsförsäkringars risk. Med hänsyn till innehållet i inkomna handlingar samt tidigare tecknade försäkringar beslutar Länsförsäkringar, om och på vilka villkor, försäkring eller höjning av försäkringsbelopp och pension beviljas.

Individuell hälsoprövning, i fortsättningen kallad hälsoprövning, innebär att den försäkrade får lämna en hälsodeklaration, ett läkarutlåtande eller liknande handling.

Fullt arbetsför är den som

- kan fullgöra sitt vanliga arbete utan inskränkningar, inte uppbär eller har rätt till ersättning som har sam-

band med sjukdom eller olycksfall

- inte av hälsoskäl har särskilt anpassat arbete eller lönebidragsanställning
- vid ansökan om försäkring inte har varit sjukskriven mer än en månad i följd de senaste tolv månaderna
- vid höjning av försäkring inte har varit sjukskriven mer än 14 dagar i följd under de tre senaste månaderna.

Även om den försäkrade uppfyller kraven för fullt arbetsför, kan hälsoprövning krävas med hänsyn till den försäkrades ålder och försäkringsbeloppens/pensionens storlek.

Om den försäkrade har rätt att anslutas som fullt arbetsför och inte uppfyller dessa villkor vid den tidpunkt avtal träffas om företagets anslutning till Friplan, krävs hälsoprövning om den försäkrade senare anmäls till Friplan.

Hälsoprövning krävs dessutom om den som var anställd vid företagets anslutning till Friplan ska anslutas vid senare tidpunkt. Detsamma gäller om nyanställd ansluts till Friplan senare än tre månader efter anställningsdagen.

2.8 Tjänstledighet

Vid tjänstledighet kan arbetsgivaren fortsätta med inbetalningar. Om inbetalningen har upphört gäller följande:

Anställda, personer som inte definieras som företagare enligt Länsförsäkringars definition i punkt 11.1, har rätt att efter tjänstledighet i högst 18 månader återinträda i pensionsplan med samma försäkringsskydd som gällde före tjänstledigheten. För att återinträda i pensionsplanen krävs att den försäkrade är fullt arbetsför samt att arbetsgivaren före tjänstledigheten skriftligen informerar Länsförsäkringar om tidpunkt för beviljad tjänstledighet. Om anmälan om återinträde i tjänst enligt ovan inte görs inom en månad från återinträdet, krävs hälsoprövning.

Då anställd ska återinträda i pensionsplanen efter tjänstledighet som varat längre tid än 18 månader, gäller samma krav på hälsotillståndet som vid nyteckning. För militär repetitionsutbildning där tjänstledighet beviljats, uppställs inga krav på hälsoprövning, om anmälan om återinträde i tjänst görs inom en månad från den tidpunkt då beviljad tjänstledighet upphör.

3 Inbetalningar

3.1 Beräkning av inbetalningens storlek

Avtalad inbetalning beräknas för varje försäkring för sig och anges i försäkringsbeskedet.

Avtalad inbetalning beräknas utifrån Länsförsäkringars antaganden om risk- och driftskostnader samt den försäkrades kön, aktuella ålder samt försäkringsbeloppets storlek. Riskkostnaderna antas förändras under försäkringstiden på grund av den försäkrades ålder. Antagen kostnad för betalningsbefrielse är oberoende av den försäkrades kön. I vissa fall tas hänsyn till antalet anslutna till Friplan.

Till underlag för antagandena om risk- och driftskostnader ligger Länsförsäkringars erfarenhet av livslängd och sjuklighet bland de försäkrade samt erfarenhet av faktiska driftskostnader.

I pensionsplanen ingår ett sparande som medför att det för traditionell förvaltning och Nya Världen-förvaltning dessutom fordras ett ränteantagande som tillämpas vid beräkning av inbetalningar.

För sparande med traditionell förvaltning och Nya Världen-förvaltning är storleken på de i avtalet angivna försäkringsförmånerna garanterade gentemot storleken på gjorda inbetalningar under försäkringstiden.

För försäkring med fondförvaltning får uttag för risk- och driftskostnader inte överstiga en vid försäkringens tecknande fastställd ram.

Länsförsäkringar har rätt att ändra inbetalningens storlek till följd av förändrad erfarenhet av driftskostnader samt av sjuk- och dödlighet bland de försäkrade.

Länsförsäkringar har rätt att bestämma ett visst minsta belopp för inbetalning.

3.2 Första inbetalningen

Inbetalning påbörjas från den första dagen i månaden efter ansökningsmånaden eller vid annan tidpunkt som särskilt anges i ansökan.

Om pensionsplanen tecknas med engångsinbetalning, börjar pensionsplanen gälla tidigast den dag inbetalningen görs.

För pensionsplan tecknad med löpande inbetalning ska första inbetalningen göras inom 14 dagar från den dag Länsförsäkringar skickat avi om inbetalningen.

Om inbetalningen inte görs inom 14 dagar, sägs pensionsplanen upp av Länsförsäkringar. Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag då den avsänds, om inte inbetalningen görs under dessa 14 dagar.

Autogiro och löpande inbetalning

För pensionsplan tecknad med löpande inbetalning ska första inbetalningen finnas tillgänglig på av kunden angivet konto den dag Länsförsäkringar via autogiro gör uttagsförsök från kontot. Om beloppet inte finns tillgängligt

på kontot vid första uttagsförsöket sägs pensionsplanen upp av Länsförsäkringar. Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag då den avsänds, om inte inbetalning görs under dessa 14 dagar.

Autogiro och engångsinbetalning

För pensionsplan tecknad med engångsinbetalning ska beloppet finnas tillgängligt på av kunden angivet konto den dag Länsförsäkringar via autogiro gör uttagsförsök från kontot. Om engångsinbetalningen finns tillgänglig på kontot vid första uttagsförsöket börjar pensionsplanen gälla tidigast den dag då beloppet tas från kontot. Om beloppet inte finns tillgängligt på kontot vid första uttagsförsöket gäller inte pensionsplanen. Om engångsinbetalningen hålls tillgänglig på angivet konto vid förnyad autogirodragning en månad efter första försöket, blir pensionsplanen gällande tidigast den dag då engångsinbetalningen tas från kontot.

3.3 Förnyelseinbetalning

När pensionsplanen tecknas bestäms inbetalningens storlek och när inbetalningar ska göras. Inbetalning görs månadsvis om inget annat har avtalats. Inbetalning för samtliga försäkringar i pensionsplanen ska betalas senast på förfallodagen. Om så inte sker, läggs obetald inbetalning till nästa inbetalning. Betalas inte dessa båda inbetalningar senast på förfallodagen för den senaste inbetalningen, sägs pensionsplanen upp av Länsförsäkringar. Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag då den skickas, om inte de båda inbetalningarna betalas under dessa 14 dagar.

3.4 Placering av inbetalning

Första inbetalningen – liksom engångsinbetalningen – placeras enligt avtalet inom fyra bankdagar efter det att pensionsplanen har beviljats och inbetalningen fakturerats samt under förutsättning att inbetalningen har kommit Länsförsäkringar tillhanda. Förnyelseinbetalning placeras senast fyra bankdagar efter det att den kommit Länsförsäkringar tillhanda. Om det är oklart hur någon inbetalning ska placeras, görs placering inom fyra bankdagar efter det att det står klart för Länsförsäkringar hur inbetalningen ska placeras.

3.5 Utebliven inbetalning

Om Länsförsäkringar inte får full inbetalning för fakturerat belopp anses mottagna inbetalningar först avse försäkringsskydd och därefter ålderspension med eller utan återbetalningsskydd.

Om inbetalning avser fordran för flera perioder, placeras inbetalning först på den äldsta perioden både avseende försäkringsskydd och ålderspension med eller utan återbetalningsskydd.

Skulle mottaget belopp inte täcka inbetalningar för försäkringsskydd där försäkringsfall inträffat, avräknas utebliven inbetalning från utfallande försäkringsbelopp, om inte full inbetalning för försäkringsskyddet kommer in.

Om försäkringskapitalet i ålderspensionen understiger tio procent av gällande prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring, har Länsförsäkringar rätt att säga upp pensionsplanen för den försäkrade och utbetala försäkringskapitalet i form av ett engångsbelopp. Uppsägningen får verkan fyra veckor efter det att Länsförsäkringar avsänt meddelande om detta till försäkringstagaren till pensionsförsäkringarna och den försäkrade. Uppsägningen gäller inte om den inbetalning Länsförsäkringar aviserar i samband med uppsägning kommer Länsförsäkringar tillhanda inom fyra veckor.

3.6 Inbetalning upphör permanent – fribrev

Om inbetalning upphör permanent på grund av begäran från försäkringstagaren till pensionsförsäkringarna eller om Länsförsäkringar sagt upp försäkringarna i pensionsplanen på grund av utebliven inbetalning, gäller pensionsplanen med ett ålderspensionsbelopp beroende av gjorda inbetalningar och återbetalningsskydd om sådant ingår. Övriga försäkringar i pensionsplanen upphör att gälla vid månadskiftet efter att Länsförsäkringar tagit emot begäran om detta eller vid senare angiven tidpunkt alternativt efter uppsägning på grund av utebliven inbetalning.

Pågår skadefall upphör inte den försäkring som skadefallet avser att gälla helt.

3.7 Möjlighet att återuppta pensionsplanen

Har försäkringarna i pensionsplanen blivit uppsagda och upphört att gälla på grund av utebliven förnyelseinbetalning, kan dessa återupptas att gälla med samma omfattning som före uppsägningen. Rätt att återuppta försäkringarna gäller under en tid av tre månader från den dag uppsägningen av pensionsplanen fick verkan. För att försäkringarna i pensionsplanen ska återupptas måste samtliga obetalda inbetalningar göras. Dagen efter att inbetalning görs gäller försäkringarna, som upphörde att gälla, retroaktivt från den tidpunkt då uppsägningen fick verkan.

3.8 Ofullständig betalningshandling

All avtalad inbetalning ska ske med angivande av fakturanummer. Vid inbetalning utöver avtalad inbetalning, ska pensionsplanens nummer anges. Om det saknas faktura-/pensionsplansnummer på betalningshandlingen, eller om numret är felaktigt eller oläsligt eller om inbetalningen av andra orsaker inte kan hänföras till rätt pensionsplan och om felet inte beror på Länsförsäkringar, görs placering när inbetalningen identifierats. Länsförsäkringar ansvarar i sådant fall inte för eventuell värdeförändring under tiden fram till det att placeringen kan verkställas.

3.9 Återbetalning av gjord inbetalning

Inbetalning som avser period bakåt i tiden, engångsinbetalning och inbetalning utöver avtalad inbetalning återbetalas inte.

Om Länsförsäkringar får begäran om uppsägning av försäkringsavtalet och inbetalning har gjorts för kommande period, görs återbetalning av inbetalning till den del som avser tid från och med den första dagen i månaden då försäkringstagarens skriftliga begäran kommit in till Länsförsäkringar.

Inbetalning för kommande period återbetalas, om försäkring i pensionsplanen helt eller delvis inte gäller på grund av att oriktiga uppgifter lämnats.

Eventuell återbetalning av inbetalning till tjänstepensionsförsäkring som avser tid efter den försäkrades död eller avgång ur tjänst, görs till arbetsgivaren. Vid privatägd pensionsförsäkring görs eventuell återbetalning vid dödsfall till förmånstagare.

Länsförsäkringar förbehåller sig rätten att ta ut avgifter för administration i samband med eventuell återbetalning.

Länsförsäkringar kan under försäkringstiden utan föregående meddelande ändra sättet för återbetalning av gjorda inbetalningar.

4 Förvaltningsformer

4.1 Förvaltningsformer i ålderspensionen

För ålderspensionen finns tre förvaltningsformer:

- Traditionell förvaltning.
- Nya Världen-förvaltning.
- Fondförvaltning.

Traditionell förvaltning kan inte kombineras med Nya Världen-förvaltning i samma försäkring.

Om försäkringen har periodisk utbetalning gäller följande om den försäkrade lever när utbetalningarna ska påbörjas: Är fondförvaltning kombinerad med traditionell förvaltning eller om hela försäkringskapitalet är placerat

i fondförvaltning, kan försäkringskapitalet flyttas från fondförvaltning till traditionell förvaltning när utbetalningen påbörjas. Därefter sker utbetalningarna med traditionell förvaltning under hela utbetalningstiden. Är fondförvaltning kombinerad med Nya Världen-förvaltning, kan försäkringskapitalet flyttas från fondförvaltning till Nya Världen-förvaltning när utbetalningen påbörjas. Därefter sker utbetalningarna med Nya Världen-förvaltning under hela utbetalningstiden. Vid byte av förvaltningsform görs fördelning mellan garanterat värde och återbäring enligt punkt 5.5. Begäran ska vara Länsförsäkringar tillhanda senast två månader innan utbetalningar påbörjas.

På begäran av den försäkrade kan byte av förvaltningsform ske med avseende på de fortsatta inbetalningarna, om inte annat framgår av pensionsplanen. Detta ska skriftligen anmälas till Länsförsäkringar senast fem bankdagar före inbetalningens förfallodag.

Försäkringskapital kan flyttas till annan förvaltningsform i nytecknad pensionsförsäkring.

4.2 Traditionell förvaltning

Garanterat värde och försäkringskapital

Försäkringar med traditionell förvaltning har ett garanterat värde och ett försäkringskapital.

Det *garanterade värdet* består av gjorda inbetalningar till ålderspensionen med tillägg av en antagen garanterad ränta på 3 procent och antagen riskkompensation samt med avdrag för de vid tecknandet antagna driftskostnaderna och antagen avkastningsskatt. Dessa antaganden fastställs vid försäkringsavtalets ingående och förändras inte under försäkringstiden. Det garanterade värdet kan vid dödsfall öka eller minska beroende på försäkringskyddets omfattning. Under utbetalningstiden minskas det garanterade värdet med den del av utbetalningen som är garanterad.

Försäkringskapitalet består av värdet av vid varje tidpunkt gjorda inbetalningar till ålderspensionen ökade med eventuell återbäring och riskkompensation samt minskade med gjorda utbetalningar, administrativa avgifter och de skatter som enligt vid varje tidpunkt gällande lagstiftning ska tas ut. Försäkringskapitalet kan vid dödsfall öka eller minska beroende på försäkringskyddets omfattning.

Återbäringsränta och återbäring

Den verkliga avkastningen, inklusive värdeförändringarna på tillgångarna, fördelas via *återbäringsräntan* på de enskilda försäkringarna i förhållande till deras bidrag till

avkastningen. Återbäringsräntans storlek beror på verklig avkastning utjämnad över tiden.

När försäkringskapitalet är större än det garanterade värdet har det uppstått *återbäring* på försäkringen och återbäringsdelen är då försäkringskapitalet minus det garanterade värdet. Återbäringsdelen är försäkringens del i det överskott som uppstår om resultatet sammantaget blir gynnsammare än vad som motsvaras av vid försäkringens tecknande gjorda antaganden beträffande ränta, riskkompensation samt driftskostnader och avkastningsskatt. Återbäringsdelen kan öka men den kan också minska. Försäkringens återbäringsdel utgör ett riskkapital. Återbäringen är inte garanterad utan tilldelas först i samband med varje utbetalningstillfälle.

Avgifter, riskkompensation och skatter

Administrativa avgifter tas ut löpande under försäkringstiden i form av en procentsats på inbetalningen (insättningsavgift), en procentsats på försäkringskapitalet (kapitalavgift) och en årlig fast avgift (årsavgift). Länsförsäkringar har rätt att under försäkringstiden ändra storleken på avgifterna samt sättet att ta ut avgifterna.

Riskkompensation fördelas till försäkringen löpande under försäkringstiden. Riskkompensationen samt sättet att beräkna och fördela denna kan ändras under försäkringstiden. När riskkompensation fördelas görs avdrag för avgift för riskadministration.

Storleken på riskkompensationen beräknas utifrån den försäkrades ålder, kön, återbetalningsskyddets omfattning, försäkringskapitalets storlek samt Länsförsäkringars erfarenhet om livslängden bland de försäkrade.

Uttag för att täcka de *skatter* som enligt vid varje tidpunkt gällande lagstiftning ska tas ut på försäkringen görs löpande under hela försäkringstiden. Länsförsäkringar har rätt att under försäkringstiden ändra sättet att täcka kostnaderna för skatter.

4.3 Nya Världen-förvaltning

Garanterat värde och försäkringskapital

Försäkringar med Nya Världen-förvaltning har ett garanterat värde och ett försäkringskapital. För att garantin ska gälla fordras att försäkringstiden för förvaltningsformen pågått i minst fem år. Garantin gäller dock alltid vid den försäkrades dödsfall.

Det *garanterade värdet* består av gjorda inbetalningar till ålderspensionen med tillägg av en antagen garanterad ränta om 0 procent och antagen riskkompensation samt med avdrag för de vid tecknandet antagna driftskostnaderna, antagen kostnad för garantin och antagen avkast-

ningsskatt. Dessa antaganden fastställs vid försäkringsavtalets ingående och förändras inte under försäkringstiden. Det garanterade värdet kan vid dödsfall öka eller minska beroende på försäkringsskyddets omfattning. Under utbetalningstiden minskas det garanterade värdet med den del av utbetalningen som är garanterad.

Försäkringskapitalet består av värdet av vid varje tidpunkt gjorda inbetalningar till ålderspensionen med tillägg av försäkringens andel av avkastningen för försäkringar med Nya Världen-förvaltning och riskkompensation samt med avdrag för gjorda utbetalningar, administrativa avgifter, avgift för garantin och de skatter som enligt vid varje tidpunkt gällande lagstiftning ska tas ut. Försäkringskapitalet är angivet som ett visst antal andelar av marknadsvärdet inom Nya Världen-förvaltning. Försäkringskapitalet kan vid dödsfall öka eller minska beroende på försäkringsskyddets omfattning.

Avkastning och återbäring

Den verkliga *avkastningen*, inklusive värdeförändringarna på tillgångarna, fördelas på de enskilda försäkringarna i förhållande till deras bidrag till avkastningen.

När försäkringskapitalet är större än det garanterade värdet har det uppstått *återbäring* på försäkringen och återbäringsdelen är då försäkringskapitalet minus det garanterade värdet. Återbäringsdelen är försäkringens del i det överskott som uppstår om resultatet sammantaget blir gynnsammare än vad som motsvaras av vid försäkringens tecknande gjorda antaganden beträffande ränta, riskkompensation, kostnad för garanti samt driftskostnader och avkastningsskatt. Återbäringsdelen kan öka men den kan också minska. Försäkringens återbäringsdel utgör ett riskkapital. Återbäringen är inte garanterad utan tilldelas först i samband med varje utbetalningstillfälle.

Avgifter, riskkompensation och skatter

Administrativa avgifter tas ut löpande på försäkringen under hela försäkringstiden i form av en procentsats på inbetalningen (insättningsavgift), en procentsats på försäkringskapitalet (kapitalavgift) och en årlig fast avgift (årsavgift). Länsförsäkringar har rätt att under försäkringstiden ändra storleken på avgifterna samt sättet att ta ut avgifterna.

Avgift för garantin tas ut löpande på försäkringen under hela försäkringstiden. Länsförsäkringar har rätt att under försäkringstiden ändra storleken på avgiften för garantin samt sättet att ta ut avgiften för garantin.

Riskkompensation fördelas till försäkringen löpande under försäkringstiden. Riskkompensationen samt sättet

att beräkna och fördela denna kan ändras under försäkringstiden. När riskkompensation fördelas görs avdrag för avgift för riskadministration.

Storleken på riskkompensationen beräknas utifrån den försäkrades ålder, kön, återbetalningsskyddets omfattning och försäkringskapitalets storlek samt Länsförsäkringars erfarenhet om livslängden bland de försäkrade.

Uttag för att täcka de *skatter* som enligt vid varje tidpunkt gällande lagstiftning ska tas ut på försäkringen görs löpande under hela försäkringstiden. Länsförsäkringar har rätt att under försäkringstiden ändra sättet att täcka kostnaderna för skatter.

4.4 Fondförvaltning

Den försäkrade ska i försäkringsansökan ange i vilken eller vilka av de investeringsfonder Länsförsäkringar tillhandahåller som inbetalningar ska placeras. Dessa kallas fortsättningsvis fonder.

Om den försäkrade inte har angett val av fond har Länsförsäkringar rätt att placera gjorda inbetalningar i en av Länsförsäkringar vald fond.

Länsförsäkringar åtar sig inget ansvar för värdeutvecklingen i fondsparande.

Efter den försäkrades död har förmånstagarna rätt att bestämma över sparandets placering i fonder. Om flera förmånstagare finns krävs att de alla är överens om ändringen.

Länsförsäkringar har rätt att

- begränsa antalet fonder i vilka inbetalningar kan placeras och
- bestämma minsta belopp för placering i fond.

Regler för placering i fonder

Köp- och säljkurs för fondandelar fastställs varje bankdag. Länsförsäkringar har rätt att tillämpa säljkurs för inbetalning och köpkurs för utbetalning.

Om Länsförsäkringar vid beräkningstidpunkt inte har tillgång till gällande offentlig notering av försäljningspris för fondandel eller inte har möjlighet att förvärva fondandel till noterat försäljningspris för fondandel, har Länsförsäkringar rätt att tillämpa försäljningspris för fondandel som Länsförsäkringar på objektiv grund bestämmer.

Om Länsförsäkringar vid beräkningstidpunkt inte har tillgång till gällande offentlig notering av inlösenpris för fondandel eller inte har möjlighet att lösa in fondandel till noterat inlösenpris för fondandel, har Länsförsäkringar rätt att tillämpa inlösenpris för fondandel som Länsförsäkringar på objektiv grund bestämmer.

Inbetalning placeras i de flesta fall bankdagen efter det att inbetalningen inkom till Länsförsäkringar, men senast inom fyra bankdagar. Om det är oklart hur inbetalningen ska placeras görs placeringen inom fyra bankdagar efter det att det står klart för Länsförsäkringar hur inbetalningen ska placeras.

Om den försäkrade vill ändra fördelning av inbetalning mellan olika fonder, ska detta skriftligen anmälas till Länsförsäkringar eller anmälas via våra internetjänster senast fyra bankdagar före inbetalningens förfallodag.

Omplacering av fondandelar görs senast fyra bankdagar efter det att skriftlig begäran eller begäran via vår internetjänst kommit in till Länsförsäkringar. Om fondbytesbegäran är oklar görs omplacering inom fyra bankdagar efter det att det står klart för Länsförsäkringar vad fondbytesbegäran avser.

Utdelning från investeringsfond används till köp av nya fondandelar i samma fond. För investeringsfonder gäller de stadgar för respektive fond som fastställs av Finansinspektionen samt lagen om investeringsfonder.

Länsförsäkringar har rätt att upphöra med viss fond för placering av inbetalning och sparande samt för omplacering av fondandelar. Detta gäller även befintligt sparande. Inbetalningar och sparande ska då placeras i annan, av den försäkrade, anvisad fond. Om den försäkrade inte lämnar sådan anvisning har Länsförsäkringar rätt att omplacera sparandet i en av Länsförsäkringar tillhandahållen lågriskfond, i avvaktan på att den försäkrade lämnar sådan anvisning.

Försäkringskapital, riskkompensation, avgifter och skatter

Försäkringskapitalet utgörs av värdet på aktuella fondandelar.

Riskkompensation fördelas till försäkringen genom att nya andelar löpande tillförs försäkringen under försäkringstiden. Riskkompensationen samt sättet att beräkna och fördela denna kan ändras under försäkringstiden. När riskkompensation fördelas görs avdrag för avgift för riskadministration.

Storleken på riskkompensationen beräknas utifrån den försäkrades ålder, kön, återbetalningsskyddets omfattning och försäkringskapitalets storlek. Vid beräkning av riskkompensation får antaganden om den försäkrades livslängd inte överstiga en vid försäkringens tecknande fastställd ram.

Administrativa avgifter tas ut löpande på försäkringen under hela försäkringstiden i form av en procentsats på

inbetalningen (insättningsavgift), en procentsats på försäkringskapitalet (kapitalavgift) och en årlig fast avgift (årsavgift).

Länsförsäkringar har rätt att under försäkringstiden ändra storleken på avgifterna men de får inte överstiga en vid försäkringens tecknande fastställd ram.

Länsförsäkringar har rätt att ta ut en avgift vid omplacering av fondandelar och vid ändring av fondval.

Uttag av administrativa avgifter och uttag för att täcka de *skatter* som enligt vid varje tidpunkt gällande lagstiftning ska tas ut på försäkringen görs löpande under hela försäkringstiden genom försäljning av andelar. Länsförsäkringar har rätt att under försäkringstiden ändra sättet att ta ut administrativa avgifter och kostnaderna för att täcka skatter.

5 Flytträtt

5.1 Allmänt

Försäkringstagaren till ålderspensionen har möjlighet att överföra försäkringskapitalet i pensionsplanen till en annan pensionsförsäkring i ett annat försäkringsbolag eller till annan pensionsförsäkring hos Länsförsäkringar, så kallad flytträtt. Förvaltningsformen kan ändras i samband med att försäkringskapitalet överförs till ny pensionsförsäkring. För att Länsförsäkringar ska medge flytt, krävs att såväl den försäkring som försäkringskapitalet flyttas från som den försäkring som försäkringskapitalet flyttas till, uppfyller inkomstskattelagens kvalitativa regler för pensionsförsäkring.

Länsförsäkringar har rätt att bestämma lägsta belopp för in- och utflytt av försäkringskapital.

Länsförsäkringar har rätt att ändra reglerna för flytträtt av försäkringskapitalet under försäkringstiden utan föregående meddelande till försäkringstagare och den försäkrade.

För flytt av försäkringskapital krävs att en ny pensionsförsäkring finns tecknad. Försäkrad och försäkringstagare till pensionsförsäkring får inte ändras med anledning av flytt.

Vid arbetsgivarägd tjänstepension krävs samtycke av den försäkrade.

Vid flytt av försäkringskapital tas avgifter och kostnader samt eventuella skatter ut enligt en vid varje tidpunkt gällande prislista. Länsförsäkringar har rätt att ändra dessa samt sättet att ta ut dem utan föregående meddelande till försäkringstagare och den försäkrade.

Flytt genomförs endast om åtgärden bedöms stå i överensstämmelse med inkomstskattelagens regler.

5.2 Flytt till Länsförsäkringar

Länsförsäkringars ansvar vid försäkringsfall för det inflyttade försäkringskapitalet börjar gälla när det avgivande bolagets ansvar upphör under förutsättning att försäkringskapitalet kommer till Länsförsäkringar inom en månad därefter.

5.3 Flytt från och inom Länsförsäkringar

Försäkringskapitalet får tidigast efter ett års försäkringstid hos Länsförsäkringar flyttas till pensionsförsäkring hos annan försäkringsgivare.

Försäkringskapitalet kan inte flyttas efter den försäkrades dödsfall. Flytt av försäkringskapitalet kan inte heller ske under de första fem åren av utbetalningstiden för ålderspensionen.

Vid flytt av försäkringskapital har Länsförsäkringar rätt att kräva hälsoprövning. Om hälsoprövningen medför att flytt inte kan godkännas, kvarstår pensionsplanen oförändrad.

För traditionell förvaltning, eller om traditionell förvaltning ingår, sker flytt av försäkringskapitalet senast tre månader, och för fondförvaltning och Nya Världen-förvaltning senast en månad, efter den dag då fullständiga handlingar kommit till Länsförsäkringar och eventuell hälsoprövning är klar.

Med fullständiga handlingar avses skriftlig begäran om flytt och bekräftelse på att nytt försäkringsavtal finns samt godkänd hälsoprövning enligt de regler som vid varje tidpunkt gäller hos Länsförsäkringar.

Vid flytt från och inom Länsförsäkringar upphör samtliga försäkringar i en pensionsplan att gälla.

Vid flytt till annan pensionsförsäkring i Länsförsäkringar inträder Länsförsäkringars ansvar vid försäkringsfall för det flyttade försäkringskapitalet, när den försäkring, som försäkringskapitalet flyttats från, upphör att gälla.

Vid flytt av försäkringskapitalet till annan försäkringsgivare upphör Länsförsäkringars ansvar för samtliga försäkringar i en pensionsplan när försäkringskapitalet utbetalas till den nya försäkringsgivaren. Rätt till fortsättningsförsäkring enligt punkt 8 och efterskydd enligt punkt 9 upphör samtidigt.

5.4 Försäkringens värde vid flytt

Traditionell förvaltning: Försäkringens värde vid flytt motsvaras av försäkringskapitalet. Från detta värde görs avdrag för avgifter och kostnader samt eventuella skatter som tas ut vid flytten. Dessutom har Länsförsäkringar rätt att minska försäkringskapitalet i försäkringen om

- Länsförsäkringars konsolideringsnivå vid tidpunkten för flytt understiger det vid var tidpunkt gällande nedre riktmärket för konsolidering och/eller
- Länsförsäkringars kapitalbas vid tidpunkten för flytt inte motsvarar vid var tidpunkt gällande krav på solvensmarginal.

Nya Världen-förvaltning: De första fem försäkringsåren i förvaltningsformen motsvaras försäkringens värde vid flytt av andelarnas värde vid försäljning av Nya Världen-förvaltning. Efter fem år motsvaras värdet av det högsta av det garanterade värdet och andelarnas värde vid försäljning av Nya Världen-förvaltning. Från detta värde görs avdrag för avgifter och kostnader samt eventuella skatter som tas ut vid flytten.

Fondförvaltning: Försäkringens värde vid flytt motsvaras av fondandelarnas värde vid försäljning. Från detta värde görs avdrag för avgifter och kostnader samt eventuella skatter som tas ut vid flytten.

Länsförsäkringar har rätt att ändra sättet att beräkna försäkringens värde vid flytt under försäkringstiden utan föregående meddelande till försäkringstagare och den försäkrade.

5.5 Placering av försäkringskapital

Försäkringskapitalet placeras inom fem bankdagar efter det att pensionsplan har beviljats och fakturerats samt under förutsättning att försäkringskapitalet överförs till Länsförsäkringar från annan försäkringsgivare eller från annan pensionsförsäkring i Länsförsäkringar.

Om det är oklart hur försäkringskapitalet ska placeras, placeras det inom fem bankdagar efter att det står klart för Länsförsäkringar hur kapitalet ska placeras.

Traditionell förvaltning: Försäkringskapitalet delas procentuellt upp i garanterat värde och återbäring. Länsförsäkringar bestämmer minst en gång per år vilken procentuell fördelning som ska gälla vid placering.

Nya Världen-förvaltning: Försäkringskapitalet delas procentuellt upp i garanterat värde och återbäring. Länsförsäkringar bestämmer varje månad vilken procentuell fördelning som ska gälla vid placering.

Fondförvaltning: Försäkringskapitalet placeras i valda värdepappersfonder.

6 Pensionsförsäkringar

I försäkringsbeskedet finns information om vad som ingår i den försäkrades pensionsplan.

6.1 Förmånstagare till pensionsförsäkring

Anmälan om och ändring av förmånstagarförordnande
Förordnande – eller ändring av förordnande – ska anmälas skriftligen till Länsförsäkringar och kan inte göras eller ändras genom testamente.

Avstående rätt för förmånstagare vid den försäkrades dödsfall

Om förmånstagare helt eller delvis avstår från sin rätt, inträder de som enligt förordnandet hade fått beloppen om den avstående varit avliden.

Om ett förstahandsförordnande omfattar flera personer, inträder förmånstagare i andra hand först när samtliga förmånstagare i första hand avlidit, om inte annat förordnats.

Arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring

Vid arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring är den försäkrade förmånstagare till ålderspensionen. Förordnandet får inte ändras eller återkallas.

Privatägd pensionsförsäkring

Vid privatägd pensionsförsäkring utbetalas ålderspensionen till försäkringstagaren.

Förmånstagare till pension efter den försäkrades död

Endast den försäkrade har rätt att sätta in förmånstagare till återbetalningsskydd och familjepension, om inte annat har avtalats.

Förmånstagare till pension efter den försäkrades död är om inget annat anmäls:

- 1 Make/sambo.
- 2 Den försäkrades barn.

Förutom ovanstående personer kan enligt inkomstskattelagen följande personer insättas som förmånstagare men måste då namnges:

- Före detta make eller före detta sambo.
- Fosterbarn till den försäkrade.
- Barn, styvbarn eller fosterbarn till make, sambo, före detta make, före detta sambo.

Om förmånstagare saknas, görs ingen utbetalning efter den försäkrades död.

Begrepp i förmånstagarförordnandet

– pensionsförsäkring

Make: Avser förmånstagare som den försäkrade är gift med. Med make avses även registrerad partner enligt lagen om registrerat partnerskap. Förordnande till make upphör att gälla då mål om äktenskapsskillnad pågår.

Sambo: Avser förmånstagare som den försäkrade sammanbor med på sådant sätt som avses i sambolagen.

Barn: Avser förmånstagare som är den försäkrades arvsberättigade barn. Barnbarn kan inte vara förmånstagare. Barn som inte är arvsberättigade måste namnges för att vara förmånstagare.

6.2 Ålderspension

Ålderspension är en obligatorisk pensionsförsäkring i varje pensionsplan. Ålderspensionen utbetalas från avtalad pensionsålder men tidigast från 55 år. Utbetalningstid kan väljas mellan 5 och 20 år eller livsvarig utbetalning. Utbetalningarna upphör vid den försäkrades död.

Traditionell förvaltning

Ålderspensionens storlek bestäms av det högsta av det garanterade värdet och försäkringskapitalet.

Nya Världen-förvaltning

Under de första fem åren från det att inbetalning placerades i Nya Världen-förvaltning utbetalas försäkringskapitalet. Därefter bestäms ålderspensionens storlek av det högsta av det garanterade värdet och försäkringskapitalet.

Fondförvaltning

Ålderspensionens storlek bestäms av försäkringskapitalet. Detta består av fondandelarnas värde vid varje utbetalningstillfälle.

6.3 Ålderspension med återbetalningsskydd

Återbetalningsskydd utbetalas om den försäkrade avlider. Utbetalningstiden är om inget annat avtalas 20 år. Vid den försäkrades dödsfall kan förmånstagarna välja utbetalningstid mellan 5 och 20 år. Om utbetalning görs till flera förmånstagare, krävs att de är överens om ändringen.

Om den försäkrade avlider före den avtalade utbetalningstidpunkten utbetalas eventuellt återbetalningsskydd från den månad den försäkrade skulle ha uppnått avtalad pensionsålder men kan på begäran av förmånstagarna utbetalas tidigare. Utbetalning görs under avtalad utbetalningstid, men minst i fem år. Sker dödsfallet efter uppnådd pensionsålder utbetalas återbetalningsskyddet från dödsfallet under avtalad utbetalningstid, men minst i fem år, med avräkning för den tid som ålderspension utbetalats.

Om ålderspensionen utbetalas mellan 5 och 20 år är återbetalningsskyddet lika med ålderspensionen.

Om ålderspensionen utbetalas livsvarigt och dödsfallet inträffar före avtalad pensionsålder motsvarar återbetalningsskyddet 20 års utbetalning av ålderspensionen.

Om dödsfallet sker efter avtalad pensionsålder motsvarar återbetalningsskyddet 20 års utbetalning av ålderspensionen från uppnådd pensionsålder. Avräkning görs med den tid då ålderspensionen har utbetalats.

För Nya Världen-förvaltning gäller alltid minst garanterat värde vid dödsfall.

6.4 Familjepension

Avlider den försäkrade före avtalad pensionsålder betalas pension ut till förmånstagare under det antal år som avtalats. Utbetalningstiden kan vara mellan 5 och 25 år och bestäms innan utbetalning påbörjas. Om utbetalning görs till flera förmånstagare och de önskar annan utbetalningstid än som avtalats, krävs att de är överens. Pensionen bestäms i prisbasbelopp, i procent av anmäld lön eller i fast kronantal. Med prisbasbelopp avses det prisbasbelopp som gäller det år dödsfallet inträffar. Försäkringen upphör senast vid 65 års ålder, vid avtalad pensionsålder dessförinnan eller när inbetalning upphör.

6.5 Sjukförsäkring

Rätt till försäkringsbelopp

Om den försäkrade blir arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfallsskada till minst 25 procent ger sjukförsäkringen ersättning för inkomstbortfall för den tid utöver karenstiden sådan arbetsoförmåga varar i oavbruten följd under försäkringstiden.

Karenstid är den tid som sjukperiod ska pågå innan rätt till försäkringsbelopp gäller. Med sjukperiod avses den tid arbetsoförmåga varar utan avbrott under försäkringstiden. Sjukförsäkringen kan vara avtalad att gälla med antingen fast och/eller rörlig karenstid. Försäkringsbeloppen för karenstiderna kan vara olika stora.

Fast karenstid tillämpas när den försäkrades arbetsoförmåga enligt Länsförsäkringars bedömning är tidsbegränsat nedsatt.

Rörlig karenstid tillämpas efter sjukperiod som pågått intill dess att Länsförsäkringar bedömer att den försäkrade har fått sin arbetsoförmåga nedsatt varaktigt eller för avsevärd tid.

Att Försäkringskassan har beviljat den försäkrade sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning, tidsbegränsad sjukersättning eller sjukersättning är en viktig, men inte ensamt avgörande omständighet för Länsförsäkringars bedömning i ersättningsfrågan.

Den fasta karenstiden kan förkortas genom att den försäkrade i karenstiden får räkna in varje sjukperiod om minst 15 dagar som vid den aktuella sjukperiodens början helt eller delvis ligger inom de senaste 12 månaderna.

Med sjukdom jämställs isolering som smittbärande enligt myndighets föreskrifter.

Fullständig arbetsoförmåga ger rätt till hela försäkringsbeloppet. Om arbetsoförmågan är partiell, ger detta rätt till så stor del av försäkringsbeloppet som motsvarar graden av arbetsoförmåga.

Länsförsäkringar bedömer omfattningen av arbetsoförmågan utifrån den minskning av arbetsförmågan som kan anses vara orsakad av objektiva fastställbara symptom och funktionsnedsättningar. Vid denna bedömning beaktar Länsförsäkringar om den försäkrade kan förvärvsarbeta.

Länsförsäkringar anser inte att det föreligger arbetsoförmåga, om den försäkrade kan utföra något slag av arbete som man kan begära av denne med hänsyn till ålder, tidigare utbildning och verksamhet, omskolning eller annan liknande åtgärd och bosättningsförhållanden.

Förutsättning för rätt till ersättning är att den försäkrade under sjukperioden står under fortlöpande läkartillsyn och iakttar läkarens föreskrifter samt följer de anvisningar som Länsförsäkringar ger efter samråd med läkare.

Rätt till försäkringsbelopp gäller inte:

- För tid före 16 års ålder.
- För tid efter 65 års ålder.
- När utbetalning av ålderspensionen i pensionsplanen har börjat.
- För sjukperiod som pågår eller om det kan konstateras att den försäkrade har försämrat hälsotillstånd när Länsförsäkringars ansvar börjar gälla.
- Om den försäkrade inom tolv månader blir arbetsoförmögen på grund av samma åkomma eller åkomma som hör samman med den sjukdom som förelåg när Länsförsäkringars ansvar började gälla.
- Efter den ålder då försäkringsbelopp inte betalas ut enligt lagen om allmän försäkring.
- För tid då den försäkrades arbetsgivare enligt lag är skyldig att betala ut sjuklön till den försäkrade.
- Vid sjukdomar och besvär som orsakats av den försäkrades intag av alkohol, andra berusningsmedel, narkotiska preparat, sömnmedel eller genom felaktig användning av läkemedel.
- Vid arbetsoförmåga som beror på eget vållande av kroppsskada eller kroppsskada som uppkommit på grund av grov oaktsamhet eller genom kriminell handling.
- Under den tid som den försäkrade blir beviljad vilande aktivitetsersättning eller vilande sjukersättning från Försäkringskassan.

Höjning av försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet kan inte höjas när den försäkrade är arbetsoförmögen. Vidare gäller att den försäkrade inte får ha varit sjukskriven mer än 14 dagar i följd under de senaste tre månaderna före en höjning.

Indexering

Under tid som den försäkrade är berättigad till försäkringsbelopp indexeras beloppet som ska betalas ut varje första januari med förändringen i prisbasbeloppet enligt lagen om allmän försäkring under året närmast dessförinnan. Förändring av prisbasbeloppet med mer än tio procent från ett år till närmast följande år beaktas inte.

Överförsäkring

Om det under försäkringstiden konstateras att den försäkrades arbetsinkomst och sjukförmåner är sådana att försäkring med den aktuella omfattningen inte skulle kunna meddelas (överförsäkring), har Länsförsäkringar rätt att begränsa försäkringsbeloppet till vad som svarar mot det försäkringsbelopp som kan meddelas enligt lagstiftning och Länsförsäkringars gällande regler. I detta fall återbetalas inte inbetalning som svarar mot den överförsäkrade delen. Rätt till betalningsbefrielse lämnas för så stor del av inbetalningen som svarar mot den försäkring som skulle ha kunnat meddelas.

Som sjukförmån räknas

- sjuklön
- sjukpenning
- rehabiliteringspenning
- aktivitetsersättning
- tidsbegränsad sjukersättning,
- sjukersättning och
- ersättning från annan sjukförsäkring eller annan liknande ersättning.

Om sjukförsäkringen begränsas, anpassas inbetalningen till dess nya utformning från den tidpunkt då Länsförsäkringar underrättat försäkringstagaren om beslutet.

Försäkringstagaren och den försäkrade ska på begäran av Länsförsäkringar lämna uppgift om den försäkrades arbetsinkomst och sjukförmåner. Om begärda uppgifter inte lämnas inom av Länsförsäkringar angiven tid – som ska vara minst en månad – har Länsförsäkringar rätt att säga upp försäkringsavtalet för upphörande en månad efter uppsägningstidpunkten. Försäkringen upphör då även om en sjukperiod pågår. Om begärda uppgifter lämnas under uppsägningstiden förfaller uppsägningen.

Om försäkringstagaren eller den försäkrade lämnar en oriktig uppgift om den försäkrades arbetsinkomst eller sjukförmåner, gäller följande:

- Om Länsförsäkringar med kännedom om rätta förhållandet inte skulle ha meddelat försäkring, är Länsförsäkringar fritt från ansvar.
- Om Länsförsäkringar med kännedom om rätta förhållandet skulle ha meddelat en mindre omfattande försäkring, är Länsförsäkringars ansvar begränsat till vad som svarar mot den försäkring som skulle ha meddelats.

6.6 Ändring av pensionsförsäkring

Avgift i samband med ändring

Vid ändring av försäkring har Länsförsäkringar rätt att ta ut en avgift med anledning av ändringen.

Pensionsålder och utbetalningstid

Lägsta pensionsålder är 55 år och högsta 75 år. För att få avkorta utbetalningstiden krävs i vissa fall hälsoprövning. Kortaste utbetalningstid är fem år.

Höjningsrätt

Rätt att höja försäkringsbelopp finns enligt de bestämmelser som vid varje tidpunkt gäller hos Länsförsäkringar.

Familjeoption (Övergångsrätt)

Familjeoptionen innebär att försäkringstagaren till pensionsförsäkringarna, eller vid tjänstepensionsförsäkring den försäkrade, utan prövning av den försäkrades hälsa och före den försäkrades 55-årsdag har rätt att komplettera ålderspensionen med återbetalningsskydd och/eller familjepension upp till ett visst belopp. Ändring får göras inom ett år från det att den försäkrade gift sig, ingått partnerskap, fått barn eller blivit sambo.

För att familjeoptionen ska gälla, krävs att ålderspensionen tecknats med rätt till betalningsbefrielse.

Återköp

Återköp av försäkring kan av försäkringstekniska skäl inte göras om rätten till utbetalning enbart är beroende av att den försäkrade lever. Dessutom gäller särskilda undantag i rätten att återköpa en pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.

Återköp i samband med flytt av försäkringskapital behandlas i punkt 5.

Överlåtelse, pantsättning och lån – pensionsförsäkring

Vid överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringar i en pensionsplan till ny ägare, ska samtliga tjänstepensionsförsäkringar i pensionsplanen överlätas.

Överlåtelse av tjänstepensionsförsäkring till privat pen-

sionsförsäkring respektive överlåtelse av privat pensionsförsäkring till tjänstepensionsförsäkring kan inte ske.

Pensionsförsäkringar i pensionsplanen får i övrigt inte pantsättas, belånas, överlåtas och inte heller ändras på sådant sätt att de inte längre uppfyller inkomstskattelagens föreskrifter för pensionsförsäkring.

Fribrev

Om inbetalningen permanent upphör i förtid på grund av att försäkringstagaren till pensionsförsäkringarna i pensionsplanen begärt detta, gäller pensionsplanen med ett ålderspensionsbelopp beroende av gjorda inbetalningar och återbetalningsskydd om sådant ingår. Övriga försäkringar i pensionsplanen upphör att gälla vid månadsskiftet efter att Länsförsäkringar tagit emot begäran om detta eller vid senare angiven tidpunkt.

Försäkringstagaren till pensionsförsäkringarna kan återuppta dessa i samma omfattning som före ändringen. Denna rätt gäller i tre månader från att Länsförsäkringar skickade bekräftelse om ändringen. För att pensionsplanen ska återupptas måste det belopp, som skulle ha betalats in om pensionsplanen inte hade ändrats, betalas. Dagen efter att inbetalning görs, gäller försäkringarna som omfattas av ändringen, retroaktivt från den tidpunkt de upphörde att gälla.

Enskild försäkring

Enskild försäkring upphör senast vid den avtalade försäkringstidens slut eller dessförinnan på begäran. En försäkring upphör att gälla vid månadsskiftet efter att Länsförsäkringar har tagit emot begäran om detta eller vid senare angiven tidpunkt.

7 Kapitalförsäkringar

7.1 Efterlevandekapital – privatägd kapitalförsäkring

Efterlevandekapitalet kan ägas av den försäkrade eller av annan fysisk person. Avlider den försäkrade under försäkringstiden betalas ett engångsbelopp ut. Försäkringsbeloppet anges i prisbasbelopp eller som ett fast belopp. Med prisbasbelopp avses det prisbasbelopp som gäller det år då dödsfallet inträffar. Förändring av prisbasbeloppet med mer än tio procent från ett år till närmast följande år påverkar inte försäkringsbeloppet.

Försäkringen upphör vid den tidpunkt som anges i försäkringsbeskedet eller när inbetalning upphör. Försäkringstagaren och inbetalaren har även rätt att säga upp försäkringen dessförinnan.

Förmånstagare till efterlevandekapital vid den försäkrades dödsfall

Vem som helst kan vara förmånstagare. Om den försäkrade också är försäkringstagare gäller följande förordnande vid den försäkrades död om inte annat anmälts:

- 1 Make/sambo.
- 2 Den försäkrades barn.
- 3 Den försäkrades arvingar.

Om den försäkrade är annan än försäkringstagaren gäller följande förordnande vid försäkringstagarens död: Den försäkrade blir ny ägare till försäkringen. Detta förordnande får inte ändras. Om den försäkrade och försäkringstagaren dör samtidigt är försäkringstagarens arvingar förmånstagare, om inte annat anmälts.

Begrepp i förmånstagarförordnandet– efterlevandekapital

Make: Avser förmånstagare som försäkringstagaren är gift med. Med make avses även registrerad partner enligt lagen om registrerat partnerskap. Förordnande till make upphör att gälla då mål om äktenskapsskillnad pågår.

Sambo: Avser förmånstagare som försäkringstagaren sammanbor med på sådant sätt som avses i sambolagen.

Barn: Avser förmånstagare som är försäkringstagarens bröstarvingar. Barn som inte är arvsberättigade måste namnges för att vara förmånstagare.

Arvingar: Avser förmånstagare som är arvsberättigade till försäkringstagaren.

Anmälan om och ändring av förmånstagarförordnande

Se 6.1.

Avståenderätt för förmånstagare vid den försäkrades dödsfall

Se 6.1.

7.2 Sjukkapital – privatägd kapitalförsäkring

Den försäkrade är ägare till sjukkapitalet. Rätt till försäkringsbelopp gäller när den försäkrade under försäkringstiden på grund av sjukdom eller olycksfallsskada av Länsförsäkringar bedöms ha fått arbetsförmågan nedsatt varaktigt. Den omständigheten att Försäkringskassan har beviljat den försäkrade minst halv aktivitetsersättning eller sjukersättning är en viktig, men inte ensamt avgörande omständighet, som Länsförsäkringar tar hänsyn till vid sin bedömning.

Rätt till sjukkapital gäller inte:

- För sjukperiod som pågår eller om det kan konstateras att den försäkrade har försämrat hälsotillstånd när Länsförsäkringars ansvar börjar gälla.

- Vid sjukdomar och besvär som orsakats av den försäkrades intag av alkohol, andra berusningsmedel, narkotiska preparat, sömnmedel eller genom felaktig användning av läkemedel.
- Vid arbetsoförmåga som beror på eget vållande av kroppsskada eller kroppsskada som uppkommit på grund av grov oaktsamhet eller genom kriminell handling.

Sjukkapitalet anges i prisbasbelopp och avser det prisbasbelopp som gäller det år då rätt till försäkringsbelopp beviljas av Länsförsäkringar. Förändring av prisbasbeloppet med mer än tio procent från ett år till närmast följande år beaktas inte. Sjukkapitalet minskas med fyra procentenheter per år från och med den dag den försäkrade fyllt 40 år.

Försäkringsbeloppet som betalas ut är proportionellt mot graden – om minst 50 procent – av aktivitetsersättning eller sjukersättning. Ökar graden av aktivitetsersättning eller sjukersättning betalas ett försäkringsbelopp ut som motsvarar ökningen. Om försäkringsbeloppet, tillsammans med tidigare utbetalning från olycksfallsförsäkringen (olycksfallskapital), överstiger 100 procent av sjukkapitalet lämnas ingen ytterligare ersättning.

Försäkringen upphör vid den tidpunkt som anges i försäkringsbeskedet, när olycksfallsförsäkringen upphör, när inbetalning upphör eller om helt sjukkapital betalats ut.

7.3 Olycksfall – privatägd kapitalförsäkring

7.3.1 Giltighet

Den försäkrade är ägare till olycksfallsförsäkringen.

Med olycksfallsskada menas den kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Olycksfallsskadan ska ha krävt läkarbehandling. Total hälseneruptur, vridvåld mot knä samt smitta på grund av fästingbett ersätts som olycksfallsskada. Med olycksfallsskada jämställs skada på grund av förfrysning, värmeslag eller solsting. Sådan kroppsskada anses ha inträffat den dag den visar sig.

Med olycksfallsskada menas inte:

- Kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändringar. Kroppsskada som vanligtvis inte betraktas som olycksfallsskada är exempelvis ryggsnitt, diskbråck och muskelbristning. Som olycksfallsskada ersätts inte skada som uppkommit genom vridvåld om inte vridvåldet är orsakat genom en direkt yttre händelse (avser inte vridvåld mot knä).
- Skada som uppkommit på grund av smitta genom bakterie, virus eller annat smittämne (avser inte smitta på grund av fästingbett).

- Skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte orsakats av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring.
- Sådant tillstånd som, även om det konstaterades efter en olycksfallsskada, enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallsskada utan på sjukdom, åldersförändring, lyte eller sjukliga förändringar.
- Skada som anses ha ett direkt orsakssamband med att den försäkrade använt narkotiska preparat eller missbrukat alkohol, sömnmedel eller läkemedel.

Vid sådana omständigheter som ovan angivits gäller därför inte rätt till försäkringsbelopp och/eller ersättning från försäkringen.

Försäkringen gäller vid olycksfallsskada som inträffar under försäkringstiden och under såväl arbetstid som fritid. Har skadan inträffat i eller på väg till/från arbete ska anmälan alltid göras till Försäkringskassan och om trygghetsförsäkring vid arbetsskada finns, även till AFA.

Försäkringen upphör vid den tidpunkt som anges i försäkringsbeskedet, när inbetalning upphör eller om helt olycksfallskapital betalats ut.

7.3.2 Olycksfallskapital

Försäkringsbelopp betalas ut om den försäkrade till följd av olycksfallsskada under försäkringstiden drabbas av bestående nedsättning eller förlust av kroppsfunction. Olycksfallskapitalet anges i prisbasbelopp. Förändring av prisbasbeloppet med mer än tio procent från ett år till närmast följande år beaktas inte. Olycksfallskapitalet minskas med fyra procentenheter per år från och med den dag den försäkrade fyllt 40 år. Högsta minskning är 80 procent.

Vid utbetalning från försäkringen grundas försäkringsbeloppet på det prisbasbelopp som gäller det år då utbetalning görs. Minskning av olycksfallskapitalet sker inte under tid mellan skadetillfället och utbetalningstillfället.

För rätt till utbetalning av olycksfallskapitalet krävs att olycksfallet inom tre år ska ha medfört en mätbar nedsättning av kroppsfunction och minst ett år förflutit från olycksfallet.

Funktionsnedsättningen ska objektivt kunna fastställas och tillståndet ska vara stationärt. Bestämning av funktionsnedsättningens omfattning sker med ledning av ett medicinskt tabellverk som är fastställt av Försäkringsförbundet. Medicinsk invaliditet för tandförlust och tandskada ersätts inte. Har genom samma olycksfall uppkommit skador på flera kroppsdelar utges försäkringsbelopp högst efter en beräknad invaliditetsgrad av 100 procent.

Försäkringsbelopp som betalas ut är proportionellt mot invaliditetens storlek. Om försäkringsbeloppet tillsammans med tidigare utbetalning av olycksfallskapital och från sjukkapital överstiger 100 procent av olycksfallskapitalet, lämnas ingen ytterligare ersättning.

Var funktionsförmågan redan tidigare nedsatt i skadad kroppsdel frånräknas motsvarande invaliditetsgrad. Kan funktionsförmågan förbättras genom användning av protes, bestäms invaliditetsgraden med beaktande av protesfunktionen.

Kostnadsersättningar enligt punkt 7.3.3 lämnas inte sedan olycksfallskapital utbetalats.

Ärrersättning

Rätt till ersättning inträder först efter avslutad behandling och sedan ärr eller kosmetisk defekt bedömts vara kvarstående för framtiden, men tidigast två år efter det att olycksfallsskadan inträffade. En förutsättning för ersättning är att skadan krävt läkarbehandling.

Ersättningens storlek bestäms enligt Länsförsäkringars vid utbetalningstillfället gällande tabell och oberoende av olycksfallskapitalet för invaliditet.

7.3.3 Kostnadsersättningar

Försäkrad som drabbas av olycksfall har rätt till ersättning för kostnader till följd av olycksfallet. Viss ersättning lämnas för läke-, rese-, tandskade-, rehabiliterings-, hjälpmedels- och merkostnader.

Ersättning lämnas inte sedan olycksfallskapital enligt punkt 7.3.2 utbetalats.

För att ersättning ska betalas ut krävs att rätt till ersättning inte föreligger från annat håll enligt lag, författning, konvention, annan försäkring eller enligt kollektivavtal på arbetsmarknaden. Är försäkrad inte ansluten till Försäkringskassa begränsas ersättningen till vad som skulle betalas från försäkringen om den försäkrade varit ansluten. Ersättningar för kostnader i olycksfallsförsäkringen som uppstår utanför Norden ersätts inte i något fall oavsett vistelsetid.

Läkekostnader

Ersättning lämnas för nödvändig läkarvård, behandling och hjälpmedel som läkare föreskrivit för skadans läkning.

Ersättning lämnas endast när vård eller behandling ges inom den offentliga vården eller av läkare eller annan som är uppförd på förteckning upprättad av Försäkringskassan eller som har vårdavtal med sjukvårdshuvudman. Ersättning lämnas upp till sjukvårdshuvudmans högkostnadsskydd.

Läkekostnader ersätts i längst fem år från tidpunkten för olycksfallet. Ersättning lämnas inte sedan olycksfallskapital utbetalats.

Resekostnader

Ersättning lämnas för nödvändiga och skäliga resekostnader i samband med vård och behandling som läkare föreskrivit för skadans läkning. Resekostnader för vård och behandling ersätts med högst den egenavgift som tillämpas inom hemlandstinget.

Måste särskilt transportmedel anlitas för att den försäkrade ska kunna utföra sitt ordinarie yrkesarbete, lämnas ersättning för merkostnader för resor mellan fast bostad och arbetsplats. Merkostnader för resor mellan fast bostad och ordinarie arbetsplats ska i första hand ersättas av arbetsgivare/Försäkringskassan.

Resekostnader ersätts för det billigaste, vanligen förekommande färdssätt som med hänsyn till den försäkrades tillstånd kunnat användas och som tillstyrkts av läkare.

Resekostnader ersätts i längst fem år från tidpunkten för olycksfallet. Ersättning lämnas inte sedan olycksfallskapital utbetalats.

Behandlingskostnader för tandskador

Ersättning lämnas för nödvändiga och skäliga kostnader för behandling som utförts av tandläkare. För tandbehandling lämnar försäkringen ersättning för behandling som omfattas av den allmänna tandvårdsförsäkringen. För tandvård hos tandläkare som inte är ansluten till Försäkringskassan kan försäkringen lämna ersättning för avgift som den försäkrade skulle ha haft om tandläkare varit ansluten till Försäkringskassan.

Skada vid tuggning eller bitning ersätts inte.

Behandling och arvode ska godkännas av Länsförsäkringar i förväg. För nödvändig akutbehandling ersätts kostnad även om Länsförsäkringars godkännande inte hunnit lämnas.

Den skadade ska utan dröjsmål söka tandläkare och anmäla skadan till Länsförsäkringar. Föreligger vid olycksfallsskadan sjukliga och för åldern onormala förändringar, lämnas ersättning endast för den skada, som kan antas ha blivit följderna om förändringen inte funnits då skadan inträffade. För behandling i Sverige lämnar försäkringen ersättning endast för tandbehandling som omfattas av tandvårdsförsäkringen. Implantatbehandling som inte omfattas av tandvårdsförsäkringen ersätts inte.

Ersättning lämnas för kostnader för behandling inom fem år från det att olycksfallsskadan inträffade. Har försäkringen lämnat ersättning för en slutbehandling av

tandskadan lämnar försäkringen inte ytterligare ersättning. Ersättning kan lämnas om försämring inträtt som inte var förutsägbar vid slutbehandlingen och som beror på olycksfallsskadan.

Ersättning lämnas för kostnader för nödvändig behandling av tandskada vid olycksfall. Med tandskada menas även skada på tandprotes som var på plats i munnen när protesen skadades.

Rehabiliterings- och hjälpmedelskostnader

Om olycksfallsskada medför behov av rehabilitering eller särskilda hjälpmedel under försäkringstiden, lämnas ersättning för skäligen kostnader härför. Kostnaderna ska ha uppkommit efter den akuta behandlingstiden och på förhand godkänts av Länsförsäkringar. Med rehabilitering menas sådan vård, behandling, träning och omskolning som kan behövas för att den försäkrade ska återfå bästa möjliga funktionsförmåga och kunna leva ett så normalt liv som möjligt. Behandling som syftar till att upprätthålla funktionsförmåga som förvärvats efter olycksfallet (underhållsbehandling) är inte rehabilitering. Rehabilitering ska vara tidsbegränsad.

Ersättning kan lämnas för kostnader för:

- Vård och behandling som behandlande läkare remitterat den försäkrade till. Länsförsäkringar ska ta del av remissen innan behandlingen påbörjas.
- Arbetsprövning, arbetsträning och omskolning.
- Hjälpmedel avsedda att öka rörelseförmågan och minska en eventuell framtida invaliditet. Har försäkringen lämnat ersättning för en funktionsinskränkning, medicinsk eller ekonomisk invaliditet, kan försäkringen inte samtidigt lämna ersättning för ett hjälpmedel som ska lindra den redan ersatta funktionsinskränningen. Kostnad för standardhöjning ersätts inte.

Ersättning lämnas längst i fem år från olycksfallet och med högst ett prisbasbelopp. Med prisbasbelopp avses prisbasbeloppet det år då rehabilitering påbörjas.

Ersättning lämnas inte

- om behovet av rehabilitering uppstår genom olycksfall i arbetet
- vid omskolning för kostnader som uppkommer på grund av kompetenshöjande utbildning eller
- för kostnader som kan ersättas från annat håll, till exempel kommun, landsting och annan försäkring.

Ersättning för kläder och glasögon

Om olycksfallsskada krävt läkar- eller tandläkarbehandling, ersätts i samband med olycksfallsskadan skadade personliga kläder, glasögon, kontaktlinser, hjälm, hörapparat och andra vid olycksfallsskadan burna handikapphjälpmedel. Med personliga kläder avses inte klädsel eller annan utrustning som är särskilt anpassad för idrottslig verksamhet, exempelvis motorsport, ridning, utförsäkring och liknande. Om skadat föremål går att reparera lämnas ersättning för reparationskostnaden.

Vid värdering av kläder och glasögon används nedanstående värderingstabell.

Tabellen visar ersättning i procent av nypriset beroende av föremålets ålder.

Ersättning lämnas med högst 0,25 prisbasbelopp.

Ålder	0–1	1–2	2–3	3–4	4–5	5–
Procent	100	80	65	50	35	20

Ersättning lämnas med högst 0,25 prisbasbelopp.

Merkostnader

Om olycksfallsskada krävt läkar- eller tandläkarbehandling lämnas ersättning för nödvändiga och oundvikliga personliga merkostnader som till följd av olycksfallsskadan uppstått under den akuta sjukdomstiden.

Ersättning lämnas enligt skadeståndsrättsliga regler med högst tre prisbasbelopp. Med prisbasbelopp avses prisbasbeloppet då olycksfallsskadan inträffade.

7.4 Affärskapital – företagsägd kapitalförsäkring

Affärskapital kan tecknas som företagsägd kapitalförsäkring vid tjänstepension. Avlider den försäkrade under försäkringstiden betalas ett engångsbelopp ut till företaget. Försäkringsbeloppet anges i prisbasbelopp eller som ett fast belopp. Med prisbasbelopp avses det prisbasbelopp som gäller det år då dödsfallet inträffar. Ändring av prisbasbeloppet med mer än tio procent från ett år till närmast följande år beaktas inte.

Försäkringen upphör vid den tidpunkt som anges i försäkringsbeskedet eller när inbetalning upphör.

7.5 Ändring av kapitalförsäkring

Avgift i samband med ändring

Vid ändring av försäkring har Länsförsäkringar rätt att ta ut en avgift för kostnader med anledning av ändringen.

Lån, återköp, pantsättning och överlåtelse

– kapitalförsäkring

Rätt till belåning eller återköp finns inte för någon kapitalförsäkring i pensionsplanen.

Sjukkapital och olycksfall ägs alltid av den försäkrade och kan inte överlätas till ny ägare och inte heller pantsättas.

Affärskapitalet kan endast överlätas till ny ägare om den

nya ägaren samtidigt blir ägare till pensionsförsäkringarna i pensionsplanen.

Efterlevandekapitalet kan endast överlåtas till fysisk person.

8 Fortsättningsförsäkring

Försäkrad har rätt att teckna fortsättningsförsäkring med motsvarande försäkringsskydd som finns i pensionsplanen utan hälsoprövning, om inbetalningen permanent upphör på grund av begäran från försäkringstagaren till pensionsförsäkringarna eller om Länsförsäkringar sagt upp pensionsplanen på grund av utebliven inbetalning. Samma rätt gäller om pensionsplanen ändras eller om arbetsgivaren inte avser att göra inbetalningar och/eller förmedla inbetalningar under tjänstledighet.

Det är inte möjligt att teckna fortsättningsförsäkring med enbart försäkringsskydd. Ålderspension måste ingå i pensionsplanen.

Rätt till fortsättningsförsäkring finns inte när den försäkrade är utflyttad och bosatt i land utanför Norden.

Fortsättningsförsäkring tecknas i Länsförsäkringar efter särskild ansökan av den försäkrade. Ansökan om fortsättningsförsäkring ska ha kommit in till Länsförsäkringar inom tre månader från att inbetalningen har avslutats eller från att försäkringstagaren sagt upp pensionsplanen.

Sänkning av lön/inkomst kan minska storleken av det försäkringsbelopp som betalas ut med anledning av sjukdom eller dödsfall.

Om den försäkrade på annat sätt kan erhålla motsvarande försäkringsskydd, minskas rätten till fortsättningsförsäkring med det skydd denne därigenom kan erhålla.

Fortsättningsförsäkring meddelas enligt de bestämmelser som vid varje tidpunkt gäller för Länsförsäkringar.

9 Efterskydd (gäller vid arbetsgivarägd tjänstepension)

För försäkrad som omfattats av pensionsplan under minst tolv månader och har rätt till fortsättningsförsäkring, gäller pensionsplanen under den tid som den försäkrade kan ansöka om fortsättningsförsäkring (efterskydd).

Efterskyddet minskas med det försäkringsskydd den försäkrade kan få genom annan anställning eller genom annan försäkring.

10 Betalningsbefrielse

Betalningsbefrielse innebär att inbetalning helt eller delvis görs av Länsförsäkringar när den försäkrade är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfallsskada. I pensionsplanen finns under vissa förutsättningar rätt till

betalningsbefrielse för den tid sjukperiod varat utöver tre månader. I övrigt gäller samma regler som för rätt till sjukförsäkringsbelopp enligt punkt 6.5.

Betalningsbefrielsen är proportionell mot graden av arbetsoförmåga.

Rätten till betalningsbefrielse avser endast den i försäkringsavtalet avtalade inbetalningen och inbetalningstiden. Inbetalningar som görs utöver detta, berättigar inte till betalningsbefrielse.

Anmäld lön/inkomst kan inte höjas när den försäkrade har varit sjukskriven mer än 14 dagar i följd tre månader före höjningstillfället.

Fast inbetalning indexeras per den första i den månad först när Länsförsäkringar beviljat betalningsbefrielse vid 100 procent sjuk- eller aktivitetsersättning. Den omständighet att Försäkringskassan beviljat den försäkrade 100 procent sjuk- eller aktivitetsersättning är en viktig, men inte ensamt avgörande omständighet, som Länsförsäkringar beaktar vid sin bedömning. Inbetalningen indexeras varje första januari och indexeringen motsvarar hur mycket prisbasbeloppet enligt lagen om allmän försäkring procentuellt har förändrats från året innan. Förändring av prisbasbeloppet med mer än fem procent från ett år till närmast följande år beaktas inte. Om Länsförsäkringar enligt tillämpade regler ska återförsäkra viss del av försäkring i pensionsplanen, kan indexuppräknings i stället tillämpas enligt de bestämmelser som vid varje tidpunkt gäller för Länsförsäkringar. Länsförsäkringar förbehåller sig rätt till individuell bedömning i det enskilda fallet.

11 Undantag i försäkringsavtalet

11.1 Begränsning för sjukförsäkring, betalningsbefrielse och sjukkapital vid vissa sjukdomar och besvär

För försäkrad företagare gäller begränsning för sjukförsäkring, betalningsbefrielse och sjukkapital vid vissa sjukdomar och besvär.

Företagare är:

- I **enskild firma** ägaren samt i rörelsen verksam make och anställda närstående.
- I **handelsbolag och kommanditbolag** samtliga ägare samt anställda närstående.
- I **aktiebolag** anställd som ensam eller tillsammans med närstående äger minst en tredjedel av aktierna i bolaget samt anställda närstående.

Med **make** jämställs registrerad partner och sambo enligt inkomstskattelagen. Sambo enligt inkomstskattelagen är den som utan att vara gift, sammanbor med person med vilken denne har eller har haft barn tillsammans.

Med **närstående** avses make, registrerad partner, sambo, föräldrar eller barn till ägare enligt ovan.

Om något av nedanstående besvär – inom 18 månader från ikraftträdandet av försäkringarna – har föranlett undersökning, vård, kontroll eller behandling av läkare, annan sjukvårdspersonal, sjukgymnast, naprapat, kiropraktor, psykolog eller psykoterapeut föreligger inte rätt till ersättning vid försäkrad företagares arbetsförmåga som kan anses bero på dessa besvär. Detta gäller även om besvären inte har orsakat arbetsförmåga inom nämnda 18-månadersperiod.

Följande besvär ersätts inte:

- Rygg-, led- eller muskelbesvär som inte kan påvisas vara orsakade av olycksfallsskada.
- Fibromyalgi eller kroniskt smärttillstånd.
- Utmattningssyndrom, utbrändhet, trötthet eller asteni.
- Posttraumatiskt stressyndrom.
- Depressiva tillstånd.

Om den försäkrade företagaren inom 18 månader drabbats av besvär enligt ovan och därefter åter drabbas av något av dessa, gäller följande:

Begränsningen tillämpas inte vid återinsjuknande sedan det förflutit minst 36 månader räknat från den dag den försäkrade senast varit helt symptom- och besvärsfri. Med att vara symptom- och besvärsfri avses att den försäkrade under 36-månadersperioden

- inte har varit helt eller delvis arbetsförmögen,
- inte genomgått undersökning, kontroll, vård eller behandling enligt ovan till följd av besvär som omfattas av begränsningen.

11.2 Självmord

De första tolv månaderna efter tecknandet av pensionsplanen eller efter det att inbetalningen återupptogs gäller inte försäkring i pensionsplanen om Länsförsäkringar visar att ett försäkringsfall föranletts av självmord.

Om det görs antagligt att försäkring i pensionsplanen tecknats utan tanke på självmordet gäller försäkringen.

11.3 Flygning

Försäkring i pensionsplanen gäller vid alla slag av flygning om den försäkrade är passagerare.

Försäkringen gäller inte vid dödsfall som inträffar under eller i samband med att den försäkrade är förare eller har annan befattning ombord vid

- militär flygning
- avancerad flygning
- yrkesmässig provflygning
- flygutbildning

- privatflygning utanför Europa eller
- flygning för flygbolag som inte har koncession i Sverige, Norge, Danmark, Finland eller Island.

11.4 Sport och idrott

Försäkring i pensionsplanen gäller inte för skada som leder till invaliditet, arbetsförmåga eller dödsfall när den försäkrade har deltagit i sport, idrottstävling eller träning vid verksamhet där den försäkrade uppburit inkomst/bidrag (bidrag från sponsorer jämställs med inkomst) och som bedrivs av idrottsgymnasium, folkhögskola, högskola eller liknande utbildning med idrottsinriktning, idrottsförbund eller annan idrottsförening än korporationsförening.

Försäkringarna i pensionsplanen gäller inte heller vid utövande av boxning eller annan kampsport där slag / sparkar eller motsvarande ingår.

11.5 Vistelse utanför Norden

Försäkring i pensionsplanen gäller inte för arbetsförmåga som drabbas den försäkrade under vistelse utanför Norden vilken varat mer än tolv månader.

Vistelse utanför Norden anses inte avbruten genom tillfälliga uppehåll i Norden för läkarbesök, sjukhusvård, affärer, semester eller dylikt.

Lämnar den försäkrade Norden under pågående sjukperiod föreligger rätt till sjukförsäkringsbelopp och betalningsbefrielse endast i den mån och för den tid en före avresan företagen läkarundersökning ger underlag för bedömning av den fortsatta arbetsförmågan.

Endast sådant sjukintyg godtas som utfärdats av en av Länsförsäkringar godkänd läkare.

Ersättningar för kostnader i olycksfallsförsäkringen som uppstår utanför Norden ersätts inte i något fall oavsett vistelsetid.

11.6 Krigsförhållanden i Sverige

Befinner sig Sverige i krig eller i ett förhållande som av regeringen jämställs med krig gäller särskild lagstiftning i fråga om Länsförsäkringars ansvar. Försäkring i pensionsplanen gäller inte vid sjukdom eller olycksfallsskada som anses bero på krig eller jämförbar händelse. Försäkring i pensionsplanen gäller inte heller för sjukdom som inträffar respektive följer av olycksfallsskada som visar sig inom tolv månader från att krigstillståndet eller därmed jämställd händelse har upphört.

11.7 Deltagande i krig eller i politiska oroligheter utanför Sverige

Försäkring i pensionsplanen gäller inte då den försäkrade deltar i krig, som inte sammanhänger med krigstillstånd i Sverige, krigsliknande händelser eller politiska oroligheter utanför Sverige.

Försäkring i pensionsplanen gäller inte heller för händelse som inträffar inom tolv månader efter sådant deltagande och som kan anses vara beroende av kriget eller oroligheterna.

11.8 Vistelse utanför Sverige vid krig eller krigsliknande politiska oroligheter

Om den försäkrade vistas i ett land utanför Sverige, där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder utan att den försäkrade själv deltar, gäller följande:

Försäkring i pensionsplanen gäller inte vid dödsfall, sjukdom eller olycksfallsskada som kan anses bero på kriget eller oroligheterna. Försäkring i pensionsplanen gäller inte heller vid dödsfall, sjukdom eller olycksfallsskada som inträffar inom tolv månader efter sådan vistelse och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

Om kriget eller oroligheterna bryter ut medan den försäkrade vistas i området gäller försäkring i pensionsplanen de första fyra veckorna. Däremot gäller begränsningen genast om den försäkrade beger sig till ett område där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder.

11.9 Atomkärnprocess

Försäkring i pensionsplanen gäller inte vid sjukdom eller olycksfallsskada som orsakats direkt eller indirekt av atomkärnprocess.

11.10 Terroristhandling

Försäkring i pensionsplanen gäller inte vid dödsfall, sjukdom eller olycksfallsskada som förorsakats genom spridning av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terroristhandling.

Terroristhandling är en handling som inbegriper men inte är begränsad till användning av tvång eller våld och/eller till hot om tvång eller våld av en person eller grupper av personer.

Den utförs av någon som antingen handlar ensam, för en organisation eller statsmakts räkning eller i förbindelse med en organisation eller statsmakt. Handlingen begås av politiska, religiösa, ideologiska eller etiska skäl, inklusive avsikten att påverka statsmakt och/eller att injaga fruktan i allmänheten eller någon del av allmänheten.

12 Utbetalning från försäkring

12.1 Bestämmelser för utbetalning av ålderspension med eller utan återbetalningsskydd

Utbetalt belopp beräknas utifrån försäkringskapitalets värde vid utbetalningstillfället samt en aktuell prognos över försäkringskapitalets framtida utveckling med hänsyn till ränta, riskkompensation, driftskostnader och avkastningsskatt. Prognosantagandena uppdateras löpande.

För försäkring med traditionell förvaltning omräknas årligen beloppet som ska betalas ut.

För försäkring med fondförvaltning och Nya Världenförvaltning omräknas beloppet som ska betalas ut vid varje utbetalningstillfälle. Länsförsäkringar säljer andelar tidigast sju bankdagar före utbetalningsdagen (utbetalningstillfället).

Om det belopp som ska betalas ut vid utbetalningarnas början är lägre än två procent av gällande prisbasbelopp per månad, har Länsförsäkringar rätt att betala ut beloppet kvartalsvis, halvårsvis eller årsvis i efterskott.

Om försäkringskapitalet understiger 30 procent av gällande prisbasbelopp, har Länsförsäkringar rätt att säga upp försäkringen och betala ut ett engångsbelopp.

Om årsbeloppet eller försäkringskapitalet understiger de minimigränser Länsförsäkringar vid varje tillfälle tillämpar, har Länsförsäkringar rätt att betala ut hela försäkringskapitalet.

12.2 Utbetalningssätt

Länsförsäkringar har rätt att bestämma på vilket sätt utbetalning kan göras. Utbetalning görs normalt till konto i Länsförsäkringar Bank.

12.3 Åtgärder för utbetalning vid dödsfall, sjukdom och olycksfallsskada

Anmälan om dödsfall ska göras till Länsförsäkringar snarast möjligt. Anmälan om arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall ska göras till Länsförsäkringar av försäkringstagare inom fyra månader från olycksfallet eller sjukperiodens början.

De handlingar och övriga upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsfallet och Länsförsäkringars ansvar, ska skickas in och bekostas av den som begär utbetalning. Om särskilt läkarintyg krävs bekostar Länsförsäkringar detta. För bedömning av rätt till utbetalning av försäkringsbelopp och/eller ersättning vid sjukdom eller olycksfall kan Länsförsäkringar kräva att den försäkrade uppsöker särskilt anvisad läkare. Detta gäller även under pågående sjukperiod. Kostnaden för

denna undersökning och eventuella resor i samband med undersökningen bekostas av Länsförsäkringar.

Den försäkrade eller dennes rättsinnehavare ska godkänna att Länsförsäkringar får begära upplysningar från läkare eller annan sjukvårdspersonal, sjukhus eller annan sjukvårdsinrättning, sjukgymnast, naprapat, kiropraktor, psykolog eller psykoterapeut samt allmän Försäkringskassa eller annan försäkringsinrättning.

Länsförsäkringar är inte skyldigt att göra utbetalningar från försäkring i pensionsplanen eller bevilja betalningsbefrielse om den försäkrade eller dennes rättsinnehavare inte medverkar vid utredningen.

Den som gör anspråk på utbetalning ska, om han inte är försäkringstagare, styrka sin rätt.

För utbetalning av kostnadsersättningar vid olycksfallskada ska kostnaderna styrkas med originalverifikationer.

12.4 Preskriptionsregler

Den som har anspråk på försäkringsersättning förlorar sin rätt om han inte väcker talan mot bolaget inom tre år från det han fick kännedom om att anspråket kunde göras gällande och i varje fall inom tio år från det att anspråket tidigast kunde göras gällande. Har anspråk framställts till Länsförsäkringar inom ovan angiven tid är fristen enligt ovan minst sex månader räknat från dagen då Länsförsäkringar förklarat sig tagit slutlig ställning till anspråket.

12.5 Tidpunkt för utbetalning och räntebestämmelser

Utbetalning ska göras senast en månad efter det att Länsförsäkringar tagit emot fullständiga handlingar.

När utbetalning eller betalningsbefrielse begärs kan Länsförsäkringar utreda om någon uppgift är oriktig eller ofullständig. Utbetalning behöver då inte göras förrän en månad efter det att utredningen är avslutad.

Länsförsäkringar betalar dröjsmålsränta enligt räntelagen om utbetalning görs senare än en månad efter att fullständiga handlingar kommit in eller efter avslutad utredning.

Vid traditionell förvaltning gäller dessutom följande: Även om Länsförsäkringar inte är i dröjsmål betalas ränta på belopp som förfallit till utbetalning men som kvarstår i Länsförsäkringars förvaltning. Ränta beräknas enligt en räntesats som svarar mot avkastningen på värdehandlingar, i vilka belopp kan placeras, minskad med skäligen driftskostnader. Räntesatsen anmäls till Finansinspektionen. Om rätt till dröjsmålsränta föreligger enligt räntelagen och räntesatsen är högre än ovan nämnda ska denna högre

räntesats tillämpas för den tid dröjsmålsränta ska utgå. Dröjsmålsränta betalas inte ut om den är mindre än en halv procent av prisbasbeloppet för det år när utbetalning görs.

13 Begränsningar i Länsförsäkringars ansvar

Länsförsäkringar är inte ansvarigt för skada som kan uppstå på grund av omständighet som ligger utanför Länsförsäkringars kontroll och som inte skäligen kunnat förutses. Sådan force majeure händelse är exempelvis myndighets åtgärd, krig, krigsliknande händelser, politiska oroligheter, terrorhandling, naturkatastrof och brand. Förbehållet i fråga om strejk, blockad, lockout eller annan liknande omständighet gäller även om Länsförsäkringar självt vidtar eller är föremål för sådan konfliktåtgärd. Länsförsäkringar är inte heller ansvarigt för skada som förorsakas på grund av fel i telefonnät eller annan teknisk utrustning som inte tillhör Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar ansvarar inte i något fall för indirekt skada, om inte skadan har orsakats av Länsförsäkringars grova vårdslöshet.

14 Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas till något bolag inom länsförsäkringsgruppen behandlas i enlighet med personuppgiftslagens bestämmelser. Uppgifterna inhämtas normalt direkt från den registrerade själv eller från annat bolag inom länsförsäkringsgruppen men i vissa situationer kan uppgifter inhämtas från arbetsgivare eller annan. Telefonsamtal som sker med kund kan komma att spelas in för dokumentation av lämnade uppgifter.

Länsförsäkringar kommer att behandla vissa personuppgifter om kunden samt om till exempel försäkrade, medförsäkrade, inbetalare, förmånstagare eller panthavare, såsom namn- och adressuppgifter, personnummer och i vissa fall även uppgifter om yrke och medborgarskap, vissa ekonomiska förhållanden och hälsotillstånd. Uppgifterna kan komma att uppdateras genom externa register, till exempel SPAR.

Uppgifterna behandlas för att ge en helhetsbild av kundens engagemang inom länsförsäkringsgruppen samt för att Länsförsäkringar ska kunna teckna och fullgöra avtal och rättsliga skyldigheter samt framställa rättsliga anspråk, ge en god service, marknadsföring, statistik, marknads- och kundanalyser samt i övrigt kunna uppfylla de krav som ställs på verksamheten. Uppgifterna är avsedda att i första hand användas inom länsförsäkringsgruppen men kan komma att lämnas ut till andra företag, föreningar, organisationer som länsförsäkringsgruppen

samarbetar med, exempelvis återförsäkringsgivare. Uppgifter kan också komma att lämnas ut till myndigheter i fall skyldighet föreligger enligt lag.

Personuppgiftsansvarig är Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ). Fysisk person har rätt att en gång om året kostnadsfritt få besked om vilka personuppgifter vi behandlar som rör personen. Ansökan om sådant besked ska vara skriftlig och undertecknad av personen själv. Den registrerade har även rätt att skriftligen anmäla att personuppgifterna inte får behandlas för direkt marknadsföring. Ansökan eller anmälan skickas till Länsförsäkringar Liv, att: Personuppgiftsansvarig, 106 50 Stockholm. På begäran av den registrerade är Länsförsäkringar skyldigt att vidta rättelse ifråga om sådana personuppgifter som rör den registrerade och som inte har behandlats i enlighet med personuppgiftslagens bestämmelser.

15 Gemensamt skadeanmälningsregister (GSR)

För att minska försäkringsbolagens kostnader för ersättning som baseras på oriktiga uppgifter använder sig försäkringsbolagen av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister. Registret används i samband med skadereglering.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Sveriges Försäkringsförbund. När en skada anmäls till försäkringsbolaget, anmäls denna (skadetyper, skadedatum, skade-, organisations- och personnummer) även för registrering i GSR. Det innebär att Länsförsäkringar får reda på om någon skada tidigare anmälts hos annat försäkringsbolag.

16 Vart man kan vända sig om man är missnöjd med Länsförsäkringars bedömning

Den som är missnöjd med Länsförsäkringars beslut i frågor som rör försäkring i pensionsplanen kan:

- Begära omprövning av beslutet. Vi är naturligtvis beredda att ompröva vårt beslut om nya omständigheter tillkommit eller om vi missförstått varandra. Begäran sänds till den handläggare som beslutat i ärendet.
- Vända sig till Allmänna reklamationsnämnden, Box 174, 101 23 Stockholm, telefonnummer 08-508 860 00. Besöksadress: Teknologgatan 8 C. Allmänna reklamationsnämnden prövar inte ärenden som rör rent medicinska frågor, där särskild medicinsk kunskap krävs (till exempel bedömning av invaliditetsgraden). Sådana ärenden prövas i stället av: Personförsäkringsnämnden, Box 24067, 104 50 Stockholm, telefonnummer 08-522 787 20.
- Väcka talan mot Länsförsäkringar vid allmän domstol. Särskild klagomålsansvarig är anmäld till Finansinspektionen.

Upplysningar i försäkringsfrågor lämnas dessutom av Konsumenternas Försäkringsbyrå, Box 24215, 104 51 Stockholm, telefonnummer 08-22 58 00.

Rättsskyddsförsäkring kan i vissa fall gälla även vid tvist med försäkringsbolaget.

Kontakta Länsförsäkringar eller din försäkringsförmedlare.

Länsförsäkringar Bergslagen 021-19 01 00 | Länsförsäkringar Blekinge 0454-30 23 00 | Dalarnas Försäkringsbolag 023-930 00 | Länsförsäkringar Gotland 0498-28 18 50 | Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | Länsförsäkringar Gäinge 0451-489 00 | Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 031-63 80 00 | Länsförsäkringar Halland 035-15 10 00 | Länsförsäkringar Jämtland 063-19 33 00 | Länsförsäkringar Jönköping 036-19 90 00 | Länsförsäkringar Kalmar län 020-66 11 00 | Länsförsäkringar Kristianstad 044-19 62 00 | Länsförsäkring Kronoberg 0470-72 00 00 | Länsförsäkringar Norrbotten 0920-24 25 00 | Länsförsäkringar Skaraborg 0500-77 70 00 | Länsförsäkringar Skåne 042-633 80 00 | Länsförsäkringar Stockholm 08-562 830 00 | Länsförsäkringar Södermanland 0155-48 40 00 | Länsförsäkringar Uppsala 018-68 55 00 | Länsförsäkringar Värmland 054-775 15 00 | Länsförsäkringar Västerbotten 090-10 90 00 | Länsförsäkringar Västernorrland 0611-253 00 | Länsförsäkringar Älvsborg 0521-27 30 00 | Östgöta Brandstodsbolag 013-29 00 00

www.lansforsakringar.se